

§ 12. Комп'ютерні тренажери

Вивчивши цей параграф, ми:

дізнаємося, для чого застосовуються комп'ютерні тренажери;

познайомимося з програмою «10000 Words» і способами її використання;

довідаємося, які інші програмні засоби є корисними для оволодіння навичками спілкування англійською мовою.

====12.1. Призначення комп'ютерних тренажерів=====

У багатьох комп'ютерних іграх гравець виступає водієм перегонного автомобіля або мотоцикла і керує ним, намагаючись першим дістатися фінішу всупереч усім перешкодам. Такі ігри є добрим способом тренування реакції водія, і здобуті навички стануть у нагоді, коли гравець і насправді візьметься за кермо автомобіля.

Комп'ютерні тренажери є незамінними при підготовці майбутніх космонавтів і пілотів надшвидкісних літаків. Працюючи з таким тренажером, пілот відчуває себе нібито в кабіні справжнього літака. Комп'ютер відтворює різні кризові ситуації: літак потрапляє в грозові розряди, виходить із ладу те чи інше обладнання, виникають пожежі тощо. Такі тренування є незамінними, тому що пілот має бути готовим до дій у подібних ситуаціях, а не тільки вивчати їх теоретично. Функціонування складних комп'ютерних тренажерів забезпечується цілим комплексом програмного й технічного обладнання.

Вивчення шкільних предметів невід'ємне від тренування. Адже учень має впевнено розв'язувати задачі з математики й фізики, набути навичок грамотного письма і т. ін. Для тренування навичок учня з розв'язання типових задач використовуються *програми-тренажери*.

Програма-тренажер забезпечує:

- послідовне виведення на екран завдань заданої складності з вибраної теми;
- контроль за діями користувача з розв'язання запропонованого завдання;
- миттєву реакцію на неправильні дії;
- виправлення помилок користувача;
- демонстрацію правильного розв'язання завдання;
- виведення підсумкового повідомлення про результати роботи користувача (можливо, з рекомендаціями чи порадами).

При роботі з програмою-тренажером кожний учень підпадає під пильне «око» комп'ютера, який терпляче виправляє його помилки і не виводить оцінку в класний журнал, а надає можливість учню вдосконалювати навички до бажаного рівня.

====12.2. Програма «10000 Words»=====

Ми познайомимося з програмою-тренажером з англійської мови на прикладі програми «10000 Words» («10000 слів»). Програма розроблена на підтримку засвоєння матеріалу шкільного курсу, проте надає користувачу й більш широкі можливості. Вона призначається для розширення власного словникового запасу учня й засвоєння ним характерних виразів англійської мови. Програма є мультимедійною. Кожне слово чи вираз супроводжується доречним зображенням і не тільки виводиться на екран, а й вимовляється. Професійні рисунки з добрим гумором, чітка й приємна вимова слів, простий і цілком зрозумілий інтерфейс сприяють бажанню працювати з програмою.

Слова й вирази, з якими може працювати учень, згруповані за класами і за темами підручника з англійської мови. Проте програма «10000 Words» є відкритою: користувач має можливість створювати свої власні словники і тренуватись у вивченні слів і виразів, які йому потрібні. Більше того, програма дозволяє створювати двомовні словники для будь-яких мов, наприклад української і німецької, французької і англійської, української і російської.

Після запуску програми на екрані з'являється головне вікно (рис. 12.1).

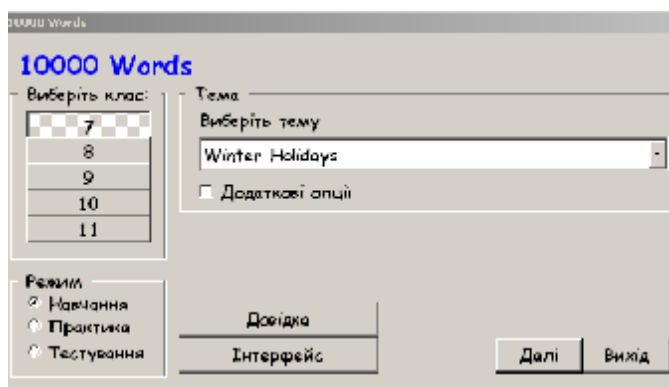

Рис. 12.1. Головне вікно програми «10000 Words»

Програма надає можливість працювати з лексичним матеріалом у таких режимах: *Навчання*, *Практика*, *Тестування*. Розглянемо способи застосування програми в кожному з цих режимів.

====12.3. Використання програми «10000 Words» у режимі навчання=====

Режим навчання призначений для ознайомлення з лексикою з вибраної теми. Користувач має можливість встановити, чи будуть вимовлятися слова, яким шрифтом вони друкуватимуться на екрані, з яким перекладом він бажає працювати — з англійської на українську чи навпаки тощо.

Учень може переглянути весь перелік слів і виразів тематичного словника і, використовуючи ліву кнопку миші, поставити позначку напроти тих слів, які він бажає засвоїти за допомогою програми, або працювати з повним переліком слів (рис. 12.2).

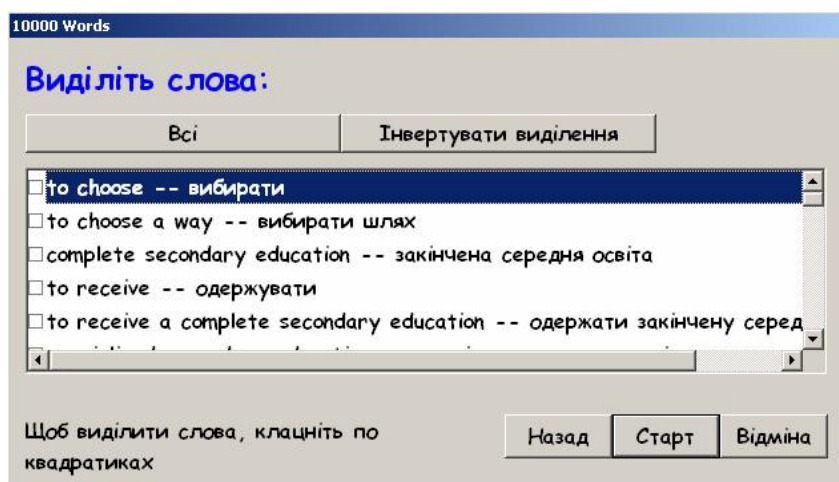

Рис. 12.2. Вікно ознайомлення зі списком слів

Режим навчання запускається кнопкою *Старт*. Кнопка *Назад* повертає до попереднього екрана, кнопка *Відміна* — до головного вікна.

У режимі навчання екран поділений на два вікна (рис. 12.3) для подання англійських і українських слів та виразів. Колір фону й шрифту в кожному вікні можна вибрати окремо.

Рис. 12.3. Вікно програми в режимі навчання

====12.4. Використання програми «10000 Words» у режимі практики =====

Режим практики призначається для засвоєння матеріалу. Користувач має можливість працювати зі словами та виразами, вибраними зі списку, чи виконувати письмові вправи на переклад тексту. Він може вибрати, слова якої мови потрібно надавати для перекладу, якою має бути послідовність слів (за списком чи довільна) тощо.

Якщо користувач працює зі списком слів, йому пропонується вказати правильне словопереклад із кількох наданих — за допомогою клавіатури або лівої кнопки миші (рис. 12.4). При неправильному виборі подається звуковий сигнал.

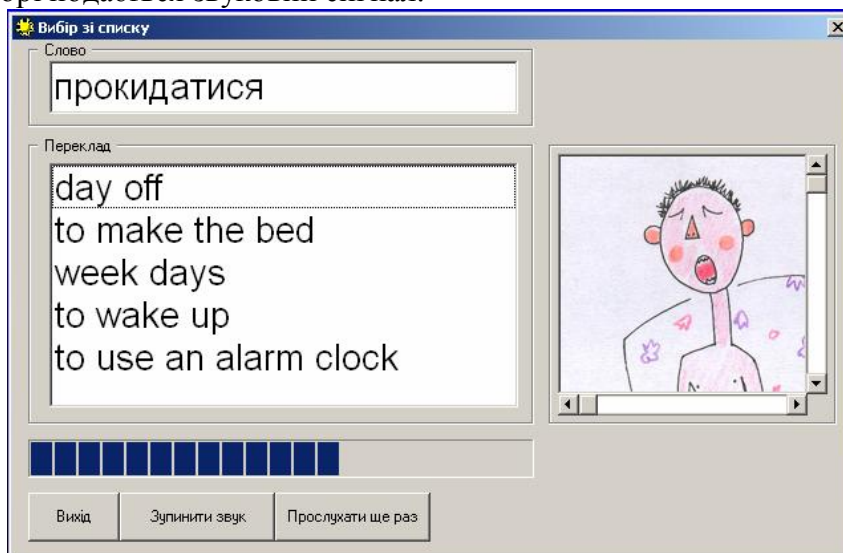

Рис. 12.4. Вікно програми при роботі зі списком слів

За бажанням користувача слова можуть вимовлятися або виводитися на екран, або і те й інше. Час, відведений на відповідь, можна обмежити. На екран також можна вивести малюнки, використання яких сприяє кращому запам'ятовуванню слів.

Під час виконання письмових вправ учень вводить із клавіатури в текстове поле вікна (рис. 12.5) переклад слів, які йому надаються або які він прослуховує (або і те й інше).

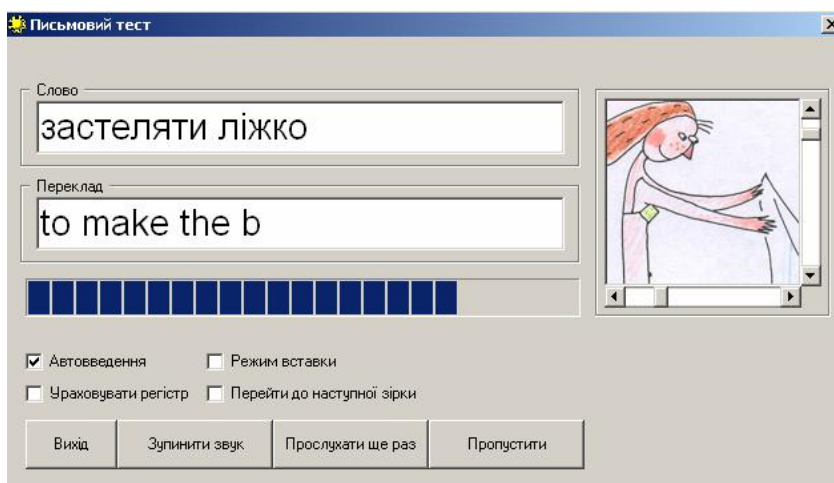

Рис. 12.5. Вікно програми при виконанні письмових вправ

При виконанні письмових завдань програма може полегшити роботу користувача, відкривши частину літер у словах, які він має ввести з клавіатури. Програма вказує на помилки учня й надає йому можливість увести відповідь повторно.

Після закінчення роботи в режимі практики на екран виводиться така інформація: дата; тема; загальна кількість слів; кількість слів, які були перевірені; кількість слів, які залишилися неперевіреними; початок; закінчення; витрачений час; процент правильних відповідей.

====12.5. Використання програми «10000 Words» у режимі тестування=====

Режим тестування призначається для перевірки й оцінювання правильності виконання запропонованих контрольних завдань з матеріалу вибраної теми. У режимі тестування можна працювати з програмою так само, як і в режимі практики, але програма не виправляє відповіді користувача й не надає йому допомоги.

Після завершення тестування на екран виводяться результати роботи (рис. 12.6).

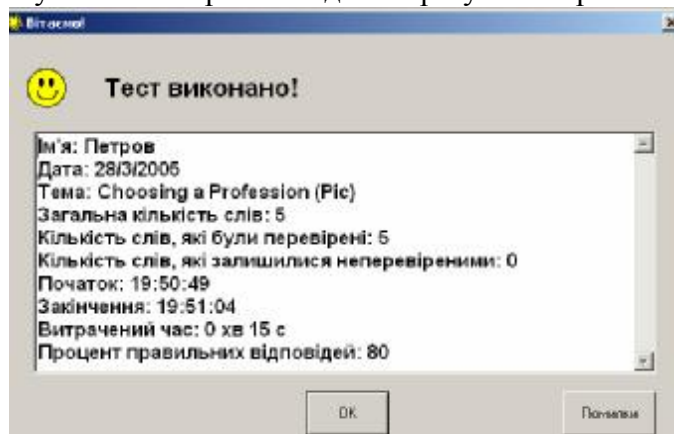

Рис.12.6. Вікно програми з результатами виконання тесту.

====12.6. Використання програми «10000 Words» у режимі створення нового списку слів=====

Цей режим є додатковим, він призначається для надання користувачеві можливості створювати свої власні тематичні словники або вносити зміни в словники, які були створені раніше. Для того щоб увійти в режим створення нового списку слів, потрібно вибрати в головному вікні програми (рис. 12.1) пункт *Додаткові опції / Редактор словників*.

Редактор словників (рис. 12.7) дозволяє користувачеві ввести нове слово до переліку, змінити або видалити раніше введене слово, змінити порядок слів у списку, записати вимову слова, додати графічне зображення.

	Англ. слово	Укр. слово	Англ. звук	Укр. звук	Картинка
1	love of music	милослав	+	+	+
2	individual taste	особиста улюбленість	+	+	+
3	essential part of life	необхідна частина життя	+	+	+
4	I prefer to listen to	якби подобається слухати	+	+	+
5	musician	музикант	+	+	+
6	composer	композитор	+	+	+
7	to have an ear for music	мати музичний слух	+	+	+
8	to appreciate	високо цінувати	+	+	+
9	appreciation of music	вміння добре розумітися на музиці	+	+	+
10	band	оркестр	+	+	+
11	brass band	духовий оркестр	+	+	+
12	jazz band	джазовий оркестр	+	+	+
13	arrangement	аранжування	+	+	+
14	string instruments	струнні інструменти	+	+	+
15	wind instruments	духові інструменти	+	+	+
16	percussion instruments	ударні інструменти	+	+	+
17	guitar	гітара	+	+	+
18	to play the guitar	грати на гітарі	+	+	+
19	I cannot play any musical instrument	я не вмію грати на музичних інст.	+	+	+
20	to play by ear	грати на слух	+	+	+
21	to play by notes	грати по нотах	+	+	+
22	beat	ритм	+	+	+
23	pop music	поп-музика	+	+	+
24	rock music	рок-музика	+	+	+
25	folk music	народна музика	+	+	+
26	classical music	класична музика	+	+	+

Рис. 12.7. Вікно програми в режимі створення нового списку слів

Після створення власного списку слів користувач має можливість зберегти його під вибраною ним назвою. Зі створеним словником можна працювати в усіх існуючих у програмі режимах.

====12.7. Програмні засоби навчання англійської мови=====

У сучасній Україні, відкритій для міжнародного спілкування, кожний має володіти декількома іноземними мовами, і перш за все англійською. Серед різноманіття комп'ютерних засобів навчання англійської мови, які є і електронними навчальними посібниками, і програмами-тренажерами, найбільшого поширення здобули програми «Професор Хиггинс. Англійський без акцента», «English Platinum», «Путь к совершенству».

«Професор Хиггинс. Англійський без акцента» призначається для розвитку навичок спілкування й формування правильної вимови. Користувач має можливість багаторазово прослуховувати та продивлятися фонограми еталонної вимови звуків, слів, речень, записувати власну вимову й порівнювати її на слух та візуально на екрані комп'ютера з еталонною, писати диктанти.

«English Platinum» є мультимедійним програмним комплексом, який може бути ефективно використаний на всіх етапах навчання. Він призначається для самостійного опанування розмовної й писемної англійської мови. Основу програми складають діалоги, теми яких пов'язані одним сюжетом і взяті з повсякденного життя. Діалоги побудовані так, що можна водночас засвоювати і лексику, і граматику мови. Курс містить відео-фрагменти художнього фільму, фрагменти діалогів, фонетичні, граматичні та орфографічні тренажери, систему голосового введення та запису звуку для порівняння вимови з еталоном.

«Путь к совершенству» є мультимедійною програмою, яка дозволяє вдосконалити навички розмовного мовлення, слухового сприйняття, читання й письма англійською мовою, а водночас одержати інформацію про правила поведінки в англомовному культурному середовищі, національні звичаї. Для навчання мови використовуються інтерактивні вправи, ігри та діалоги. Програма містить відеофрагменти, озвучені словники, граматичні вправи, тести. Система голосового введення та запису звуку дозволяє коригувати вимову, порівнюючи її з еталоном. На шляху до вільного володіння мовою користувачеві доведеться поступово здолати три сходинки досконалості — від початкового до середнього і далі до просунутого рівня володіння англійською мовою.

ВИСНОВКИ

Тренування є складовою навчання. Комп'ютерні тренажери застосовують для підготовки фахівців у випадках, коли їх реальна практична підготовка неможлива, потребує значних витрат або є масово необхідною. Для здобуття навичок розв'язання типових завдань використовують програми-тренажери, які про-понують учню виконати низку завдань і контролюють процес його роботи. Тренажер одразу реагує на помилки й надає можливість їх виправити, вказує, як правильно виконати завдання, підбиває підсумки роботи з програмою. Програми-тренажери є надзвичайно зручними для вивчення мов. Вони використовують звуковий і графічний супровід навчання та дозволяють відпрацювати мовні уміння й навички.

Контрольні питання та вправи

1. Програми-тренажери призначаються для:

- а) подання навчального матеріалу;
- б) самостійного набуття навичок розв'язання типових завдань;
- в) демонстрації правильного виконання завдання;
- г) контролю знань;
- д) оцінювання вміння користувача розв'язувати типові завдання.

2. Програма-тренажер забезпечує:

- а) послідовне виведення на екран завдань із певної теми;
 - б) контроль за діями користувача з виконання завдання;
 - в) миттєву реакцію на неправильні дії;
 - г) виведення підсумкового повідомлення про результати роботи.
- Чого не вистачає в наведеному переліку?

3. Програма-тренажер для навчання іноземної мови надає можливість:

- 1) тренуватися в запам'ятовуванні ...;
- 2) тренуватись у сприйнятті ...;
- 3) перевіряти правильність ...;
- 4) прослуховувати записи

До кожного з пунктів 1)–4) знайдіть відповідний серед а)–г):

- а) еталонної вимови слів;
- б) своєї вимови;
- в) іншомовних слів на слух;
- г) значень слів та їх написання.

4. Програма «10000 Words» є відкритою, тому що:

- а) працювати з нею можна тільки з відкритими вікнами;
- б) вона відкривається без пароля;
- в) її можна наповнювати новими списками слів.

5. Комп'ютерні тренажери є незамінними для підготовки фахівців, якщо вона:

- а) є неможливою в реальних умовах;
- б) потребує великих витрат матеріальних ресурсів;
- в) пов'язана із ризиком для життя.

Для кожного з названих вище пунктів наведіть один або декілька прикладів.

6. Запустіть програму «10000 Words». Виберіть тему «At the Post-Office» з матеріалу 10 класу. Увійдіть у режим навчання, налаштуйте на свій смак зовнішній вигляд вікна програми й ознайомтесь із лексичним матеріалом теми.

7. Запустіть програму «10000 Words». Виберіть тему: «Environmental Protection» з матеріалу 10 класу. Увійдіть у режим практики, виберіть варіант роботи зі списком слів, налаштуйте програму на вибір слів за списком. Потренуйтеся з лексичним матеріалом теми. Ознайомтеся із підсумками роботи. Повторіть тренування для довільного вибору слів. Чи поліпшилися результати? Зробіть висновки про корисність застосування програми «10000 Words».

8. Запустіть програму «10000 Words». Виберіть тему: «Health and Body Care» («Як бути здоровим») з матеріалу 10 класу. Увійдіть у режим практики, виберіть варіант роботи з письмового виконання вправ, налаштуйте програму на потрібний вам рівень допомоги. Виконайте вправи. Виберіть менший рівень допомоги. Повторно виконайте вправи. Проаналізуйте результати роботи. Зробіть висновки про корисність застосування програми «10000 Words».

9. Запустіть програму «10000 Words». Виберіть тему: «Kyiv — the Capital of Ukraine» («Київ — столиця України») з матеріалу 9 класу. Увійдіть у режим тестування, виконайте контрольні вправи й ознайомтеся із результатами роботи. Якщо вони вас не задовольняють, перейдіть у режим навчання, потім практики і знову тестування. Порівняйте перший і другий результати. Зробіть висновки про корисність застосування програми «10000 Words».

10. Запустіть програму «10000 Words». Створіть список слів з теми курсу інформатики «Вступ. Інформація та інформаційні процеси». До списку слів уведіть усі терміни, з якими ви зустрілися при вивченні §§ 1—3 (терміни перелічені в кінці параграфів). Переконайтеся, що програма працює зі створеним словником в усіх режимах.

11. Запустіть програму «10000 Words». Створіть список слів з теми курсу інформатики «Інформаційна система та її складові». До списку слів уведіть усі терміни, з якими ви зустрілися при вивченні §§ 4—9. Додайте звуковий супровід до введених слів. Переконайтеся, що програма працює зі створеним словником і звуковими файлами.

12. Запустіть програму «10000 Words». Створіть список слів із теми курсу інформатики «Інформаційна система та її складові». До списку слів уведіть усі терміни, з якими ви зустрілися при вивченні §§ 4—5. Доберіть зображення пристроїв комп'ютера й додайте їх до введених слів. Переконайтеся, що програма працює зі створеним словником і графічними файлами.